ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๒๐๕/๑๔๑๙๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓

เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน

เรียน ประธานคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๗๐๖.๐๒/๒๖๒๑๓ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓

ตามที่ได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

๑. ผลการพิจารณาทบทวนกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ ซึ่งมีความต่อเนื่องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓

๒. กรณีที่มติคณะรัฐมนตรีใดขัดแย้งกับมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้แทน และในการออกมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับป่าชายเลนฉบับใหม่ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้เป็นหลัก

ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบผลการพิจารณาทบทวนกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งได้มีมติร่วมกันกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓) มอบหมาย ดังนี้

๑.๑ ข้อเสนอในข้อ ๒.๑ ๒.๒ ๒.๕ และ ๒.๖

๑.๑.๑ ข้อ ๒.๑ อนุญาตให้ราษฎรได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลนโดยมิได้มีเอกสารสิทธิ ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ทุกปี และห้ามมิให้มีการออกเอกสารสิทธิใด ๆ ทั้งสิ้น

๑.๑.๒ ข้อ ๒.๒ ให้กรมป่าไม้จัดการดูแลรักษาในลักษณะเป็นเขตกันชน (Buffer Zone) เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเล กว้างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเล เพื่อฟื้นฟูให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เว้นแต่บริเวณชายฝั่งทะเลตอนใดมีลักษณะทางกายภาพที่ไม่อำนวย ให้กันแนวเขตเป็นป่าชายเลนรอบฝั่งทะเลได้ถึง ๑๐๐ เมตร หากปรากฏว่าในท้องที่ใดเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎร ให้นำข้อ ๒.๑ มาใช้โดยอนุโลม

๑.๑.๓ ข้อ ๒.๕ ท่าเทียบเรือประมง ที่ดำเนินการมาก่อนวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าชายเลนคราวละไม่เกิน ๒ ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้ว

/ต้องไม่เกิน ...

ต้องไม่เกินระยะเวลา ๑๕ ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม และภายหลังจาก ๑๕ ปีแล้ว ให้รัฐเป็นผู้เข้าไปดำเนินการต่อไป

๑.๑.๔ ข้อ ๒.๖ สถานที่ราชการในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ให้พิจารณาเพิกถอนสภาพป่าชายเลน

๑.๒ วิธีดำเนินงาน ให้มีวิธีดำเนินงานเพื่อให้เงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ และเงื่อนไขตามข้อ ๑.๑.๑ – ๑.๑.๔ ข้างต้น บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

๑.๒.๑ การจัดสรรงบประมาณในการจัดระบบน้ำ ระบบบำบัดและระบบกำจัดของเสียให้ผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง แล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๒.๒ ในเขตอนุรักษ์ ห้ามมิให้อนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนในทุกกรณี โดยรวมถึงพื้นที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อก่อสร้างระบบบำบัดต่าง ๆ ด้วย

๑.๒.๓ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือนิติบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนเป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน โดยยืนยันว่าราษฎรที่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ได้เข้ามาทำกินก่อนวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ จริง ทั้งนี้ให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรด้วย

๑.๒.๔ กำหนดมาตรการด้านการเงิน ให้รัฐพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรได้รับเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ในการลงทุน เช่น จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น

๒. มติคณะรัฐมนตรีใดขัดหรือแย้งกับมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีนี้แทน และในการออกมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าชายเลนฉบับใหม่ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีนี้เป็นหลัก

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำชร ขันทรแสง)
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

30 มี.ค. 2543

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี
โทร. ๒๘๒๒๗๐๖
โทรสาร ๒๘๑๐๖๒๗

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 0706.02/21213

คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
กรมป่าไม้ 61 ถนนพหลโยธิน
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

3 ตุลาคม 2543

เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0206/10828 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2543

สิ่งที่ส่งมาด้วย มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 100 ชุด

1. <u>เรื่องเดิมและความเป็นมา</u>

<u>มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543</u>

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 เห็นชอบตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ นำเสนอ โดย

(1) ให้คงไว้ซึ่งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 เรื่อง รายงานการศึกษาสถานภาพปัจจุบันของป่าไม้ชายเลนและปะการังของประเทศ

(2) เพื่อสนองนโยบายในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งของราษฎรที่ได้เข้าครอบครองพื้นที่ทำกินในเขตป่าชายเลน และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในกรณีการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงให้เพิ่มเติมเงื่อนไขในการนำมติคณะรัฐมนตรีตามข้อ (1) ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมในการใช้บังคับและการจัดการป่าชายเลน ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เสนอ เฉพาะในข้อ 2.3 2.4 2.7 2.8 2.9 2.10 และ 2.11

สำหรับข้อ 2.1 2.2 2.5 และ 2.6 เพื่อความรอบคอบให้กระทรวงเกษตรฯ รับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เพื่อให้เงื่อนไขดังกล่าวนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้ และมีความชัดเจนสามารถตอบคำถามได้แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

/(3) ...

(3) ส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานเพื่อให้แนวทางในข้อ (2) บังเกิดผลในทางปฏิบัติ รวม 4 ข้อ นั้น ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ รับไปพิจารณาแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

2. มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันศุกร์ที่ 1 ตุลาคม 2543 ซึ่งได้พิจารณาเรื่อง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน นั้น ได้มีมติร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ดังนี้

1. ข้อ 2.1 ให้ มี 2 ทางเลือก คือ

1.1 อนุญาตให้ราษฎรที่ได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลนโดยมิได้มีเอกสารสิทธิ์ ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ไม่เกิน 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และห้ามมิให้ออกเอกสารสิทธิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น โดยให้กรมป่าไม้จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้เข้าตรวจตรอง และแจ้งเตือนผู้เข้าตรวจตรองทุกปี

1.2 อนุญาตให้ราษฎรที่ได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลนโดยมิได้มีเอกสารสิทธิ์ ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ทุกปี และห้ามมิให้มีการออกเอกสารสิทธิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น

2. ข้อ 2.2 ให้กรมป่าไม้จัดการดูแลรักษาในลักษณะเป็นเขตกันชน (Buffer Zone) เพื่อคุ้มครองป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเล กว้างไม่น้อยกว่า 100 เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเล เพื่อฟื้นฟูให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เว้นแต่บริเวณชายฝั่งทะเลตอนใดมีลักษณะทางกายภาพที่ไม่อำนวย ให้กันแนวเขตเป็นป่าชายเลนจรดฝั่งทะเลได้ถึง 100 เมตร หากปรากฏว่าในท้องที่ใดเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎร ให้นำข้อ 1 มาใช้โดยอนุโลม

3. ข้อ 2.5 ให้ มี 2 ทางเลือก คือ

3.1 ยืนยันตามเงื่อนไขเดิม กล่าวคือ ผู้ประกอบกิจการท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา แพปลา และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำที่ได้ปลูกสร้างอาคารการก่อสร้างและดำเนินการมาก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขต

/ป่า ...

ป่าชายเลนได้ต่อไป คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม หากอาคารที่ปลูกสร้างไว้เสื่อมโทรมหมดสภาพก่อนกำหนดเวลาที่อนุญาตก็ให้กรมป่าไม้ยกเลิกการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าว และหลังจากหมดระยะเวลาการอนุญาตแล้ว หากเป็นกรณีท่าเทียบเรือขนาดเล็กที่รัฐเป็นผู้สร้างและมิได้ดำเนินการทางธุรกิจ ให้กรมป่าไม้และกรมเจ้าท่าร่วมมือเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาอนุญาตเป็นกรณีไปคราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

3.2 ท่าเทียบเรือประมง ที่ดำเนินการมาก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าชายเลนคราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม และภายหลังจาก 15 ปีแล้ว ให้รัฐเป็นผู้เข้าไปดำเนินการต่อไป

4. ข้อ 2.6 ให้ มี 2 ทางเลือกคือ

4.1 สถานที่ราชการ ในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้ยังคงอยู่ต่อไปได้ แต่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ทุกปี และห้ามมิให้ปลูกสร้างเพิ่มเติมหรือขยายขอบเขต พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม

4.2 สถานที่ราชการในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้พิจารณาเพิกถอนสภาพป่าชายเลน

5. ให้มีวิธีดำเนินงานเพื่อให้เงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และเงื่อนไขตามข้อ 1 - 4 ข้างต้น บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

(1) การจัดสรรงบประมาณในการจัดระบบน้ำ ระบบบำบัดและระบบกำจัดของเสียให้ผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง แล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(2) ในเขตอนุรักษ์ห้ามมิให้อนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนในทุกกรณี โดยรวมถึงพื้นที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดต่าง ๆ ด้วย

(3) ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือนิติบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนเป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้

/ราษฎร ...

ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน โดยยืนยันว่าราษฎรที่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ได้เข้ามาทำกินก่อนวันที่ 23 ตุลาคม 2534 จริง ทั้งนี้ ให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรด้วย

(4) กำหนดมาตรการด้านการเงิน ให้รัฐพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรได้รับเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อใช้ในการลงทุน เช่น จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น

3. <u>ประเด็นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา</u>

3.1 ให้ความเห็นชอบผลการพิจารณาทบทวนกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543 ซึ่งต่อเนื่องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543

3.2 มติคณะรัฐมนตรีใดขัดหรือแย้งกับมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้แทน และในการออกมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับป่าชายเลนฉบับใหม่ ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้เป็นหลัก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจโท

(วิโรจน์ เปาอินทร์)
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ
กองแผนงาน กรมป่าไม้
โทร., โทรสาร 5799534, 5614831

สรุปสาระสำคัญ

มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน

(ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543)

เงื่อนไข (ข้อ 2.1,2.2, 2.5 และ 2.6 เดิม)	แนวทาง
1. ราษฎรที่อยู่อาศัย ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534	มี 2 ทางเลือก ดังนี้ 1.1 อยู่ต่อไปได้/ แต่ไม่เกิน 15 ปี/ไม่อนุญาตให้ทำกิน/ ห้ามออกเอกสารสิทธิ์/ ทำทะเบียนราชื่อผู้เข้าครอบครอง/แจ้งเตือนทุกปี หรือ 1.2 อยู่ต่อไปได้/ ไม่อนุญาตให้ทำกิน/ ต้องขออนุญาตทุกปี/ ห้ามออกเอกสารสิทธิ์
2. แนวกันชนไม่น้อยกว่า 100 เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเล	- กรณีราษฎรอาศัยอยู่ในบริเวณแนวชายฝั่งทะเล ให้นำเงื่อนไขข้อ 1 มาพิจารณา
3. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา แพปลา และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำ ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534	มี 2 ทางเลือก ดังนี้ 3.1 ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา แพปลา และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำ/ อยู่ต่อไปได้/ คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่รวมกันแล้วไม่เกิน 15 ปี หรือ 3.2 ท่าเทียบเรือประมง/ อยู่ต่อไปได้/ คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่รวมกันแล้วไม่เกิน 15 ปี/ หลังจาก 15 ปี ให้รัฐเข้าไปดำเนินการต่อไป
4. สถานที่ราชการในหมู่บ้าน ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534	มี 2 ทางเลือก ดังนี้ 4.1 อยู่ต่อไปได้/ แต่ต้องขออนุญาตกรมป่าไม้ทุกปี/ ห้ามปลูกสร้างเพิ่มเติมขยายขอบเขต/กำหนดมาตรการควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อม 4.2 เพิกถอนสภาพป่าชายเลน

เงื่อนไข (ข้อ 2.1,2.2, 2.5 และ 2.6 เดิม)	แนวทาง

วิธีดำเนินงาน
(ข้อ 3 เดิม)

1. การจัดสรรงบประมาณในการจัดระบบน้ำ ระบบบำบัด และระบบกำจัดของเสีย ให้ผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง แล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. ในเขตอนุรักษ์ห้ามมิให้อนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนในทุกกรณี โดยรวมถึงพื้นที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดต่างๆ ด้วย
3. ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือนิติบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนเป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน โดยยืนยันว่าราษฎรที่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ได้เข้ามาทำกินก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 จริง ทั้งนี้ ให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรด้วย
4. กำหนดมาตรการด้านการเงิน ให้รัฐพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรได้รับเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อใช้ในการลงทุน เช่น จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น

กันยายน 2543
กองแผนงาน
กรมป่าไม้

มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543
เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน
(ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543)

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 22 สิงหาคม 2543	มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543
คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปพิจารณา ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในเงื่อนไขตามข้อ 2.1 2.2 2.5 และ 2.6 และให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปพิจารณาวิธีดำเนินงานตามข้อ 3 รวม 4 ข้อ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ และกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เสนอเรื่องการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ไว้ในครั้งแรก ดังนี้	คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ได้มีการประชุมครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2543 เพื่อพิจารณาเรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตามเงื่อนไข ข้อ 2.1 2.2 2.5 และ 2.6 และวิธีดำเนินการตามข้อ 3 รวม 4 ข้อ สรุปผลการพิจารณาและมีมติร่วมกัน ดังนี้
ข้อ 2.1 อนุญาตให้ราษฎรที่ได้เข้าไปอาศัยทำกินในเขตป่าชายเลนโดยมิได้มีเอกสารสิทธิ์ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ยังคงอยู่อาศัยทำกินต่อไปได้ในพื้นที่ที่ได้ทำกินอยู่จริง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินครอบครัวละ 25 ไร่ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้นไม่เกิน 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และมิให้มีการจำหน่ายจ่ายโอนและมิให้ได้รับเอกสารสิทธิ์ โดยให้กรมป่าไม้จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้เข้าครอบครองและแจ้งเตือนผู้เข้าครอบครองทุกปี	1. ข้อ 2.1 ให้มี 2 ทางเลือก คือ (1) อนุญาตให้ราษฎรที่ได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลน โดยมิได้มีเอกสารสิทธิ์ ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ไม่เกิน 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และห้ามมิให้ออกเอกสารสิทธิ์ใดๆ ทั้งสิ้น โดยให้กรมป่าไม้จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้เข้าครอบครองและแจ้งเตือนผู้เข้าครอบครองทุกปี (2) อนุญาตให้ราษฎรที่ได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลน โดยมิได้มีเอกสารสิทธิ์ ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ต้องขออนุญาตอยู่อาศัยทุก ๆ ปี และห้ามมิให้มีการออกเอกสารสิทธิ์ใดๆ ทั้งสิ้น
ข้อ 2.2 เขตพื้นที่ดังกล่าวในข้อ 2.1 ให้กรมป่าไม้จัดการดูแลรักษาในลักษณะเป็นเขตกันชน (Buffer Zone) ยกเว้นพื้นที่เพาะเลี้ยง ซึ่งกรมประมงจะดำเนินการตามข้อ 2.8 เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเล หากปรากฏว่าในท้องที่ใดมีการบุกรุกจรดชายฝั่งทะเลให้กันแนวเขตกว้างไม่น้อยกว่า 100 เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเล เพื่อฟื้นฟูให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เพื่อให้พื้นที่ที่อนุญาตให้ราษฎรอาศัยทำกินนั้น เป็นเขตกันชนอยู่หลังแนวเขตป่าชายเลน เว้นแต่บริเวณชายฝั่งทะเลตอนใดมีลักษณะทางกายภาพที่ไม่อำนวย ให้กันแนวเขตเป็นป่าชายเลนจรดฝั่งทะเลได้ถึง 100 เมตร	2. ข้อ 2.2 ให้กรมป่าไม้จัดให้มีการดูแลรักษาในลักษณะเป็นแนวกันชน (Buffer Zone) เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งทะเลอย่างน้อยกว่า 100 เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเล เพื่อฟื้นฟูให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เว้นแต่บริเวณชายฝั่งทะเลตอนใดมีลักษณะทางกายภาพที่ไม่อำนวยให้กันแนวเขตเป็นป่าชายเลนจรดฝั่งทะเลได้ถึง 100 เมตร หากปรากฏว่าในท้องที่ใดเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎรให้นำข้อ 1 มาใช้โดยอนุโลม

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 22 สิงหาคม 2543	มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543
ข้อ 2.5 ผู้ประกอบธุรกิจท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา แพปลา และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำที่ได้ปลูกสร้างอาคารถาวร และดำเนินการมาก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าชายเลนได้ต่อไป คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม หากอาคารที่ปลูกสร้างไว้เสื่อมโทรมหมดสภาพก่อนกำหนดเวลาที่อนุญาตก็ให้กรมป่าไม้ยกเลิกการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าว และหลังจากหมดระยะเวลาการอนุญาตแล้ว หากเป็นกรณีท่าเทียบเรือขนาดเล็กที่รัฐเป็นผู้สร้างและมิได้ดำเนินการทางธุรกิจ ให้กรมป่าไม้และกรมเจ้าท่าร่วมมือเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาอนุญาตเป็นกรณีไปคราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ	3. ข้อ 2.5 ให้มี 2 ทางเลือก ดังนี้ (1) ยืนยันตามเงื่อนไขเดิม กล่าวคือ ผู้ประกอบธุรกิจท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา แพปลา และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์น้ำที่ได้ปลูกสร้างอาคารถาวร และดำเนินการมาก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าชายเลนได้ต่อไป คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม หากอาคารที่ปลูกสร้างไว้เสื่อมโทรมหมดสภาพก่อนกำหนดเวลาที่อนุญาตก็ให้กรมป่าไม้ยกเลิกการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าว และหลังจากหมดระยะเวลาการอนุญาตแล้ว หากเป็นกรณีท่าเทียบเรือขนาดเล็กที่รัฐเป็นผู้สร้างและมิได้ดำเนินการทางธุรกิจ ให้กรมป่าไม้และกรมเจ้าท่าร่วมมือเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาอนุญาตเป็นกรณีไปคราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ (2) ท่าเทียบเรือประมง ที่ดำเนินการมาก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าชายเลนคราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โดยห้ามมิให้ขยายพื้นที่ทำการ พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม และภายหลังจาก 15 ปี แล้ว ให้รัฐเป็นผู้เข้าไปดำเนินการต่อไป
ข้อ 2.6 ที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานศึกษา และสถานที่ราชการ ในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันวันที่ 23 กรกฎาคม 2534ให้ดำเนินการอนุญาตให้คงอยู่ต่อไปได้คราวละไม่เกิน 2 ปี แต่ทั้งนี้รวมกันแล้วต้องไม่เกินระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และห้ามมิให้ปลูกสร้างเพิ่มเติมหรือขยายขอบเขต พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม	4. ข้อ 2.6 ให้มี 2 ทางเลือก คือ (1) สถานที่ราชการ ในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้คงอยู่ต่อไปได้ แต่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ทุกปี และห้ามมิให้ปลูกสร้างเพิ่มเติมหรือขยายขอบเขต พร้อมทั้งให้กำหนดมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันผลกระทบสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม (2) สถานที่ราชการ ในหมู่บ้านในเขตป่าชายเลนที่มีอยู่ก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้พิจารณาเพิกถอนสภาพป่าชายเลน
ข้อ 3 ให้มีวิธีดำเนินงาน เพื่อให้แนวทางในมติข้อ 2 บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้	5. ให้มีวิธีดำเนินงาน เพื่อให้เงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และเงื่อนไขตามข้อ 1-4 ข้างต้น บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 22 สิงหาคม 2543	มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543
3.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดระบบน้ำ ระบบบำบัดและระบบกำจัดของเสียให้ผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งแล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม สมทบให้กับภาครัฐ เนื่องจากเป็นผู้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	(1) การจัดสรรงบประมาณในการจัดระบบน้ำ ระบบบำบัดและระบบกำจัดของเสียให้ผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง แล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3.2 ในเขตอนุรักษ์ห้ามมิได้อนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนในทุกกรณี โดยรวมถึงพื้นที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อก่อสร้างระบบบำบัดต่างๆ ด้วย	(2) ในเขตอนุรักษ์ห้ามมิให้อนุญาตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนในทุกกรณี โดยรวมถึงพื้นที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดต่างๆ ด้วย
3.3 ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือนิติบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนเป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน โดยยืนยันว่าราษฎรที่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ได้เข้ามาทำกินก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 จริง ทั้งนี้ ให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรด้วย	(3) ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือนิติบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนเป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน โดยยืนยันว่าราษฎรที่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ได้เข้ามาทำกินก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 จริง ทั้งนี้ ให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรด้วย
3.4 กำหนดมาตรการด้านการเงิน ให้รัฐพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรได้รับเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อใช้ในการลงทุน เช่น จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น	(4) กำหนดมาตรการด้านการเงิน ให้รัฐพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรได้รับเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อใช้ในการลงทุน เช่น จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น

กันยายน 2543
กรมป่าไม้